LIETUVOS AUDITORIŲ RŪMAI

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
Atskaitomybės, audito, turto vertinimo ir
nemokumo politikos departamentui
Lukiškių g. 2, LT-01512, Vilnius
El. p. finmin@finmin.lt

2026-02-17 Nr. 1.9-S0125

Audito, apskaitos, turto vertinimo ir
nemokumo valdymo tarnybai prie
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
Rinktinės g. 48A, LT-09318 Vilnius
El. p. info@avnt.lt

DĖL NEMATERIALAUS TURTO APSKAITOS

Praktikoje susiduriama su atvejais, kai pelno nesiekiančios organizacijos (toliau – PNO) sudaro paslaugų sutartis su fiziniais ar juridiniais asmenimis, kurie teikia programavimo paslaugas ir jų dėka yra sukuriamos kompiuterinės programos ar kitas panašus nematerialus turtas, pavyzdžiui konkrečiai PNO pritaikytos:

- specializuotos programėlės, skirtos išmaniesiems telefonams ir kitiems mobiliems įrenginiams (angl. Apps),
- kompiuteriniai žaidimai,
- internetinės svetainės.

Pagal pasirašytas paslaugų sutartis PNO yra teikiamos programavimo paslaugos – programavimo darbai atliekami etapais, atsižvelgiant į PNO poreikius (su PNO darbuotojų priežiūra). PNO neperka konkrečių programėlių, o apmoka jų kūrimo išlaidas.

Šie sukurti įrankiai PNO naudojami ilgiau kaip metus, o jų sukūrimo išlaidos gali siekti reikšmingas sumas.

TEISĖS AKTŲ ANALIZĖ

Analizuodami teisės aktus pastebėjome, kad tokių išlaidų apskaita PNO vertinama skirtingai negu kituose subjektuose:

- Pagal finansų ministro 2004 m. lapkričio 22 d. įsakymo Nr. 1K-372 "Dėl Pelno nesiekiančių ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sudarymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo" (toliau – Taisyklės) 28 punktą paties pelno nesiekiančio juridinio asmens sukurtas turtas nematerialiuoju turtu nepripažįstamas. Tos pačios nuostatos perkeltos ir į šiuo metu derinamą 44-ojo Lietuvos finansinės atskaitomybės standarto (toliau – LFAS) projektą.
- Galiojančiame 13-ojo Verslo apskaitos standarto „Nematerialus turtas" 15 punkte numatyta, kad nematerialusis turtas gali būti įsigyjamas arba pasigaminamas įmonėje. Vadinasi tokio griežto išskyrimo paties subjekto sukurtam turtui nėra.
- 38-ajame Verslo apskaitos standarte, reglamentuojančiame neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų ir mažųjų bendrijų buhalterinę apskaitą ir finansines

ataskaitas, nėra jokios užuominos, kad paties sukurtam turtui taikomas skirtingas apskaitos traktavimas ir numatyti 3 analogiški nematerialus turto pripažinimo kriterijai kaip ir PNO (5.1-5.3 punktai).

- Pagal 38-ojo Tarptautinio finansinės atskaitomybės standarto „Nematerialusis turtas" reikalavimus, tokios išlaidos gali būti kapitalizuojamos (įskaitant, paties susikurtą nematerialųjį turtą plėtros etape), jei tenkinami minėtame standarte nustatyti kapitalizavimo kriterijai.
- Pagal LR pelno mokesčio įstatymo (toliau - PMĮ) 19 straipsnio 2 dalį, neskaičiuojama amortizacija paties vieneto susikurtam šiam nematerialiajam ilgalaikiam – įsigytos teisės ir kitas nematerialusis turtas, bei prestižo vertei. Vadinasi, PMĮ neriboja amortizacijos skaičiavimo tokiam turtui kaip kompiuterinėmis programos (pagal PMĮ 1 priedėlį programinei įrangai taikomas ne trumpesnis kaip 3 metų amortizacijos normatyvas).

Todėl kyla klausimas, kaip turėtų būti traktuojamas aukščiau minėtu atveju turto atsiradimas – ar kaip paties juridinio asmens sukurtas, ar kaip įsigytas turtas ir kokia ekonominė logika yra išskirti paties sukurtą nematerialų turtą PNO, kai kitiems subjektams šis apribojimas netaikomas.

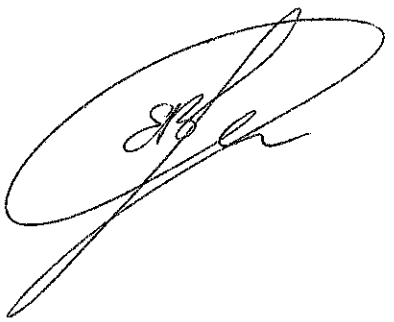
Mūsų nuomone, jeigu minėtos išlaidos yra reikšmingos ir atitinka visus tris nematerialiam ilgalaikiam turtui nustatytus kriterijus (ekonominė nauda, savikaina patikimai įvertinta, valdymo teisės, Taisyklių 21.1-21.3 punktai, atitinkamos nuostatos ir 44-ojo LFAS projekte) PNO turėtų turėti galimybę apskaityti reikšmingas sumas kaip ilgalaikį nematerialų turtą ir amortizuoti per pasirinktą periodą, ilgesnį negu vieneri metai nepriklausomai nuo to ar jis sukurtas ar įsigytas.

KLAUSIMAI

Todėl prašome pateikti komentarą šiais klausimais, susijusiais su aukščiau aprašyta situacija:

1. Ar mūsų minėtu atveju, kai sudaroma paslaugų sutartis dėl programavimo darbų, galima traktuoti, kad nematerialus turtas buvo ne paties PNO sukurtas?
2. Kodėl skirtingai yra traktuojamas paties sukurtas nematerialus turtas PNO ir kituose subjektuose ir ar būtų galimybė suvienodinti nuostatas, tai yra palikti visiems subjektams patiems nuspręsti ar įsigytas turtas atitinka 3 kriterijus ir todėl gali (arba negali) būti apskaitytas kaip ilgalaikis turtas tiek PNO, tiek pelno siekiančiose subjektuose?

Lauksime Jūsų nuomonės. Kilus klausimams, prašome kontaktuoti su Lietuvos auditorių rūmų Apskaitos ir mokesčių komiteto nare Ona Bakšiene (kontaktai: mob. +370 699 14668, el. paštas ona.baksiene@gmail.com).

Direktorė Eglė Bogužaitė-Miliauskienė